

یادداشت

چله آب برای بی آبی

مسعود فرزاد . کارشناس آب

● دیرزمانی است که آب ایران، به‌ویژه صنعت آب ایران از بس دچار ماندگی شده، بوی کندبیدگی‌اش نه‌تنها رهگذران، حتی آذریان خودش را هم کلافه کرده است. نزدیک به ۴۰ روز از انتخاب وزیر نیروی دولت دوازدهم می‌گذرد. انتخابی که با هزاران اما و اگر، شرط و قول و قرار انجام شد. انتخابی که با اجماع همه بر وجود بحران در آب کشور، روی اردکانیان انجام شد تا بلکه با درایت و شناختی جهانشمول، کشتی بحران‌زده صنعت آب به ساحلی امن برسد.

با نگاهی گذرا به وضعیت آب، تالاب‌های تشنه خشک، رودهای بی‌آب، افت سطح آب چاه‌ها و عدم بارش باران متوجه بحران می‌شویم. سال زراعی امسال هم برپایه همین بی‌آبی و بحران آب دوباره شروع شده است. توجه به آمارها و ارقام بارش و برداشت از منابع آبی تا آذرماه، از دیربش بودن بحران بی‌آبی خبر می‌دهد. این بحران به خط قرمز رسیده و در حال عبور از آن است. جهت یادآوری در رفع مقابله با نقاط حساس این بلایه عظیم می‌طلبید که بخش آب وزارت نیرو با ورود فوری خود در مباحث ذیل بتواند این بحران را کنترل کند:

۱۰ سال است که دریاچه ارومیه به خشکی گراییده، تمام تلاش‌ها برای احیای دریاچه ارومیه شکست خورده. سطح این دریاچه نسبت به سال گذشته ۳۰ درصد کاهش یافته است. در نتیجه شایسته است با اتخاذ تصمیم شجاعانه‌ای اقدام به بازکردن درپچه سدها و رهاسازی آب‌های پشت سدهای ساخته‌شده روی رودخانه‌های حوضه آبریز دریاچه ارومیه کنیم و دیگر اینکه جهت هدایت همه آب‌ها به سمت دریاچه، با هماهنگی وزارت جهادکشاورزی حداقل ۱۰۰ هزار هکتار از زمین‌های زراعی آبیی اطراف دریاچه ارومیه را از کشاورزان منطقه به‌مدت دوسال اجاره کنیم؛ شاید از برداشت‌های همین آب تهمانند در سفره‌های زیرزمینی اطراف دریاچه جلوگیری شود.

تقریبا هرکس توانسته ضربه‌ای به رودخانه بزرگ کارون که به بلندی تاریخ ریشه در فرهنگ و تمدن ایران دارد، زده است. با نگاهی به نقشه کارون می‌بینیم در هر دره‌ای که بنا بوده منبع تأمین آب این رود باشد، یا با پمپاژ در حال برداشت آب یا باساخت سد و تونل در حال انتقال آن هستند. (۷۲ سد روی کارون بزرگ تاکنون ساخته شده یا در حال ساخت و مطالعه است) البته در این میان چندین سد بزرگ خوندنمایی می‌کند که به‌دلیل ذخیره آب و تولید انرژی برق ساخته شده‌اند. حیات کارون مدیون همین سدهاست وگرنه کارون در فصول خشک سال به جوی باریکی شبیه بود. (آب کارون بزرگ برای استان‌های قم، مرکزی، اصفهان، کرمان و یزد منتقل شده یا در حال انتقال است)

حیات کارون نیازمند ورود جدی و مؤثر بخش آب وزارت نیرو است که اقدام به بازخوانی همه طرح‌های انتقال آب از کارون کند و همچنین از هرگونه برداشت بی‌رویه آب در طول رودخانه به هردلیل جلوگیری کند.

دشت‌های ممنوعه زیادی در اقضا نقاط کشور مانند استان‌های همدان، تهران، اصفهان، یزد، خراسان و... داریم که برآثر برداشت‌های بی‌رویه آب نه‌تنها بی‌آب شده‌اند بلکه اکوسیستم طبیعت آنان به‌هم ریخته و دچار فرسایش خاک و فرونشست زمین و در نتیجه ازبین‌رفتن سفره‌ها و مخازن زیرزمینی‌شان شده است.شایسته است بخش آب در همه دشت‌های ممنوعه حداقل به مدت دو سال تمام، برداشت آب از چاه‌ها چه بامچوز و چه بی‌مچوز را ممنوع کند (اکثر مجوزهای برداشت آب از چاه‌ها هم در زمان ترسالی و بدون مطالعه داده شده که باید مورد بازنگری قرار گیرند). شایان‌ذکر است در دشت‌ها و جلگه‌های دیگری هم که به بحران بی‌آبی نزدیک شده‌اند، باید این رویه برقرار شود. به‌زودی شریق ایران با این رویه کم‌بارشی و برداشت آب به کویر تبدیل خواهد شد. لزوم توجه ویژه به عمق استراتژیک کشور که در حال بیابانی شدن است، اکثر روستاهای استان‌های شرقی (نیمی از روستاهای خراسان جنوبی بیش از هزارو ۷۰۰ روستا) از بی‌آبی رنج می‌برند و به‌همین‌دلیل تخلیه شده‌اند یا در حال مهاجرت به نقاط دیگر هستند. این رویه خود منشا سربایت بی‌آبی و مسائل آن به دیگر نقاط می‌شود. نیاز به مطالعه هوشمند و کلان درباره تأمین آب این منطقه با نگاه به منابع تأمین آب در دریا و همسایگان شرقی ضروری به نظر می‌رسد. همه موارد یادشده قطاری بود از دریای بحران آب ایران که از حکمرانی نامناسب، افراط در برداشت و اسراف در مصرف و در نهایت وقوع خشک‌سالی به‌وجودآمده است. چشمان نگران همه دغدغه‌مندان آب، چله‌نشین آب شده‌اند تا با طرحی نو جانی دوباره به کالبد خشکیده و بی‌رمق آب انداخته شود. امید است همان‌طور که بارها گفته‌ام، وزیر نیرو بتواند در این بزنگاه بزرگ، یوسف آب ایران شود.

ارمغان جوادنیا؛ وزارت اقتصاد در گزارشی از احتمال گسترش نگران‌کننده اقتصاد زیرزمینی خبر داده و اعلام کرده است اقتصاد زیرزمینی در دو دهه اخیر روندی کاملاً صعودی داشته است.

این وزارتخانه که پیش از این گزارشی درباره رابطه نرخ بی‌کاری و اقتصاد زیرزمینی ارائه کرده بود و در آن گزارش از اندازه اقتصاد زیرزمینی در سال ۹۴ خبر داده بود، اما اکنون در جدیدترین گزارش خود تأکید کرده است: اقتصاد زیرزمینی در دوره ۵۳ تا ۹۲ دارای روند افزایشی بوده است. این وزارتخانه پیش از این تأکید کرده بود اندازه اقتصاد زیرزمینی در سال ۹۴ به ۳۶.۵ درصد رسیده است. گزارش تازه وزارت اقتصاد حاکی از آن است که فرازونشیب‌های اقتصاد زیرزمینی در نیمه اول شدت کمتری داشته، اما در دو دهه اخیر روندی کاملاً صعودی داشته است؛ به‌طوری‌که اندازه آن از هفت درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۵۳ شروع شده و به ۲۰ درصد در سال ۷۲ رسیده و در سال ۹۲ تا ۳۸.۵ درصد افزایش یافته است.

زنگ هشدار اقتصاد زیرزمینی در حالی در اقتصاد ایران به صدا درآمده که حجم اقتصاد زیرزمینی در کشورهای دنیا کاهش یافته است. نتایج مطالعات در ۳۱ کشور اروپایی نشان می‌دهد متوسط اندازه اقتصاد سایه، از ۲۰ درصد در سال ۲۰۰۳ تا ۱۵.۷درصد در سال ۲۰۱۴ کاهش یافته است. همچنین اندازه اقتصاد سایه در سال ۲۰۱۴ برای کشورهای ترکیه، نروژ و سوئد به ترتیب ۱۳ و ۶.۹ درصد است.

وزارت اقتصاد همچنین در این گزارش، ضمن بررسی تأثیر حجم اقتصاد زیرزمینی بر درآمدهای مالیاتی و رشد اقتصادی ایران، عوامل به‌وجودآورنده و تشدیدکننده اقتصاد پنهان را تحلیل کرده و در پایان این نتیجه‌گیری را کرده است که با توجه به این موارد، احتمال گسترش نگران‌کننده اقتصاد پنهان در اقتصاد ایران وجود دارد.

عوامل پیدایش اقتصاد سایه

مطالعات انجام‌شده نشان می‌دهد حجم اقتصاد پنهان در ایران بالا بوده و عواملی مانند مالیات‌ها، حجم و کیفیت قوانین و مقررات و عملکرد اقتصاد رسمی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر آن هستند. نتایج حاصله نشان می‌دهد که اقتصاد پنهان حجم بالایی از اقتصاد کشور را به دستاوردهای گروه صنعتی ایران‌خودرو در سال ۹۶ را می‌توان کام مهم تحول در خودروسازی کشور به شمار آورد؛ چه آنکه در این سال نخستین و مهم‌ترین قرارداد بین‌المللی صنعت خودرو ایران با برندهای معتبر برای طراحی پلتفرم به مرحله اجرا رسید و همکاری ایران‌خودرو با سازندگان طراز اول جهانی به صورت رسمی آغاز شد.

اجرای قرارداد و تفاهم‌نامه بین‌المللی ایران‌خودرو با طراحان و صنعتگران معتبر جهانی بر اساس برنامه زمان‌بندی و شرح وظایف طرفین قرارداد آغاز شد. این پروژه با مشارکت و همکاری شرکت‌های مطرح جهانی مانند پینین فارینا ایتالیا، هیوندای پاورتک کره‌جنوبی و ماهله آلمان در حال اجراست.

به‌منظور تحقق اهداف در بخش طراحی پلتفرم و توسعه محصول، نخستین نشست مشترک سازندگان پلتفرم جدید با عنوان «Early Supplier Involvement» با حضور نمایندگانی از شرکت پینین فارینا و نمایندگان شرکت‌های طراح و سازندگان داخلی و خارجی در روزهای ابتدای آبان ماه در محل سالن اجتماعات سایکو برگزار شد. در این نشست که نمایندگان و مدیران ارشد طراحان جهانی و بیش از ۸۰ سازنده توانمند داخلی در آن حضور داشتند، وضعیت اجرای قرارداد بررسی شد و گزارشی از برنامه‌های آینده تا زمان عرضه پلتفرم و محصولات جدید ارائه شد.

این نشست فرصتی مناسب برای ایران‌خودرو و شرکت پینین فارینا بود تا به تمامی تأمین‌کنندگان داخلی و خارجی علاقه‌مند، اهداف فنی و برنامه زمانی پروژه پلتفرم جدید ایران‌خودرو را معرفی کنند.

نقش مهم زنجیره تأمین

مدیرعامل سایکو اولین سخنران این نشست بود. وی درباره طرف‌های قرارداد طراحی پلتفرم جدید ایران‌خودرو گفت: پینین فارینا از شرکت‌های مطرح در بخش طراحی خودرو، هیوندای پاورتک کره در طراحی و تولید گیربکس اتوماتیک و ماهله آلمان در طراحی موتور خودرو از شرکای اصلی ایران‌خودرو در پروژه طراحی پلتفرم جدید هستند که با همراهی سازندگان بنام خارجی و بیش از صد سازنده داخلی مسئولیت اجرای پروژه پلتفرم جدید ایران‌خودرو را برعهده دارند.

حسین نجاری هدف پروژه طراحی پلتفرم جدید را ارتقای نام ایران‌خودرو در بازارهای بین‌المللی دانست و ضمن وسیع‌خواندن طیف آن از مرحله مفهومی و کانسپت تا تولید انبوه خودرو گفت:

اقتصاد

وزارت اقتصاد از احتمال گسترش نگران‌کننده اقتصاد زیرزمینی خبر می‌دهد

درآمدهای دولت در معرض تهدید

خود اختصاص داده و در دوره زمانی مطالعه‌شده، روند روبه‌رشدی داشته است. این در حالی است که اقتصاد پنهان در بلندمدت تأثیر منفی معناداری بر درآمدهای مالیاتی دارد، اما بین اقتصاد پنهان و رشد اقتصادی رابطه معناداری وجود ندارد. نتایج حاصل از این بررسی‌ها هم نشان می‌دهد بار مالیاتی مستقیم، بار مالیات و بار مقررات و پایبندی به پرداخت مالیات، از مهم‌ترین عوامل گسترش فعالیت‌های زیرزمینی هستند و سایر عوامل اثر معناداری بر اقتصاد زیرزمینی نداشته‌اند. این در حالی است که افزایش مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم، افزایش سهم امیت اجتماعی، شدت‌یافتن مقررات مربوط به کار، کیفیت

پایین نهادهای دولتی، روحیه مالیاتی پایین، بی‌کاری بالا و تولید ناخالص پایین، انگیزه فعالیت در اقتصاد سایه را افزایش می‌دهد. علاوه بر این، بار مالیاتی، حجم دولت و محدودیت‌های تجاری، عوامل اصلی پیدایش اقتصاد پنهان در ایران هستند؛ درحالی‌که درآمد سرانه اثر معناداری در

پیدایش آن ندارد. همچنین رشد بار مالیات کل، حجم اقتصاد پنهان را کاهش می‌دهد. در مجموع

اثر نهایی متغیر بار مالیاتی بر اندازه اقتصاد پنهان، مثبت و معنادار است. از سوی دیگر، بیشترین تأثیر اقتصاد زیرزمینی بر بازار پول است و از بین علت‌های پیدایش اقتصاد زیرزمینی، شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی (تورم) بیشترین اثر مثبت بر اقتصاد زیرزمینی را دارد. بعد از آن، اما بار مالیاتی مستقیم، شاخص بازبودن تجاری، اندازه دولت و نرخ بی‌کاری به ترتیب بیشترین اثر را بر اقتصاد زیرزمینی دارند.

تأثیر اقتصاد زیرزمینی بر درآمد‌های مالیاتی و رشد اقتصادی

اقتصاد زیرزمینی بر شاخص‌های اقتصادی مانند درآمد‌های مالیاتی و رشد اقتصادی نیز بررسی شده است. براین‌اساس، ایجاد تغییرات در پارامترهای سیاست‌گذاری و کیفیت نهادهای دولتی که منجر به افزایش اندازه نسبی اقتصاد پنهان می‌شود، در نهایت به کاهش نرخ رشد اقتصادی می‌انجامد.

طراحی، مهندسی، اجرا، تولید و ارزیابی در طیف اجرای این پروژه قرار دارند. نجاری افزود: شرکت ایتالیایی پینین فارینا طراحی پلتفرم ماژولار برای خودروهایی در کلاس‌های سدان، هاج‌بک، کراس‌اوور و وانت را برعهده خواهد داشت و شرکت ماهله نیز طراحی پیش‌رانه با احتراق بنزینی را انجام خواهد داد.

مدیر پروژه طراحی پلتفرم جدید ایران‌خودرو تأکید کرد: محصولات در دو بخش مشخصات سطح بالا و معمولی طراحی خواهد شد که پیش‌رانه محصولات در هر دو بخش موتور سه‌سیلندر توربو شارژ است. وی ادامه داد: پروژه‌های صنعتی سازی نیز هم‌زمان در بخش‌های بدنه‌سازی، پرس، مونتاژ و... در حال انجام است.

مدیرعامل سایکو زمان عرضه اولین محصول این همکاری را دوسال‌وینیم آینده اعلام کرد و گفت: قیمت محصولات در دو بخش سطح بالا و معمولی رقابتی خواهد بود. وی هم‌کاری سازندگان در اجرای پروژه را مهم توصیف کرد و گفت: درحال حاضر بیش از ۶۰۰ سازنده و تولیدکننده داخلی با سایکو همکاری می‌کنند و در بخش‌های مختلف مجموعه‌ها و قطعات را در اختیار ایران‌خودرو قرار می‌دهند.

تولید موتور بسیار کم‌مصرف

عضو هیئت مدیره شرکت ماهله آلمان نیز در مسیر پیشرفت و توسعه قرار دارد. گفت: یکی از پروژه‌های مشترک ایران‌خودرو و ماهله تولید یک نمونه پیش‌رانه سه‌سیلندر است که بسیار کم‌مصرف خواهد بود. مارتین برگ اظهار کرد: افزایش استانداردهای پیش‌رانه‌ها و رفتن به سمت هیبریدی‌ها برهزینه است و به‌همین‌دلیل از نمونه‌های ساده‌تر شروع کردیم. ضمن اینکه ماهله در بخش سی‌ان‌جی هم تجربیات زیادی دارد. برگ در ادامه ضمن اشاره به پتانسیل‌های همکاری با ایران‌خودرو گفت: شرکت ما در بخش پیش‌رانه کسرسی و طراحی و تولید پلتفرم جدید ایران‌خودرو فعالیت می‌کند و با توجه به پتانسیل‌های موجود اطمینان داریم که این همکاری چندملیتی نتیجه بسیار خوبی به‌همراه خواهد داشت.

افزایش حجم فعالیت‌های اقتصاد پنهان از طریق کاهش دسترسی به خدمات بخش عمومی، منجر به کاهش رشد اقتصادی می‌شود. اقتصاد پنهان علاوه بر تأثیر بر رشد اقتصادی، بر بخش‌های اقتصادی نیز تأثیرگذار است. هرچه بخش اقتصاد پنهان گسترده‌تر شود، منابع دریافت مالیات کاسته شده و درآمدهای مالیاتی دولت تقلیل می‌یابد. همچنین گسترش اقتصاد پنهان تأثیر نامناسبی بر برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌های اقتصادی دارد. افزایش اقتصاد پنهان، درآمدهای مالیاتی را به‌عنوان اصلی‌ترین منبع تأمین مالی هزینه‌ها و مخارج دولت (اندازه دولت) کاهش می‌دهد که به نوبه خود اثر منفی بر نرخ رشد اقتصادی می‌گذارد.

بررسی و تحلیل عوامل به‌وجودآورنده و تشدیدکننده اقتصاد پنهان، نشان‌دهنده احتمال گسترش نگران‌کننده اقتصاد پنهان در اقتصاد ایران است. در این میان، رکود طولانی و کاهش درآمد سرانه واقعی از دیگر عوامل تشدیدکننده اقتصاد سایه است. براین‌اساس، میانگین رشد اقتصادی سال‌های ۸۷ تا ۹۳ برابر با یک درصد بوده که به میزان درخور توجهی پایین‌تر از میانگین بلندمدت است. این رکود در سال‌های ۹۱ به بعد عمیق‌تر شده است؛ به‌طوری‌که میانگین رشد اقتصادی سال‌های ۹۱ تا ۹۳ برابر با منفی ۱.۹ درصد بوده است. رکود طولانی و کاهش مستمر درآمد سرانه واقعی، انگیزه ورود به بخش غیررسمی و فعالیت‌های غیرقانونی را در جامعه افزایش می‌دهد. در این بین، شاخص بازبودن اقتصاد، نرخ تورم، نرخ بی‌کاری و حجم دولت به ترتیب وزن بالاتر و اهمیت بیشتری از نظر تأثیرگذاری بر اقتصاد زیرزمینی دارند. تولید ناخالص داخلی اثر معناداری بردرآمد مالیاتی دارد. همچنین بی‌کاری و حجم اقتصاد زیرزمینی با یک وقفه تأثیر معناداری برر درآمدهای مالیاتی دارند. علاوه‌بر این، تورم، سرمایه‌گذاری و درجه بازبودن اقتصاد تأثیر مثبت و معناداری بین اقتصاد پنهان و رشد اقتصادی دارد؛ یعنی هرگونه تغییر در این متغیرها رشد اقتصادی را در راستای مثبت تغییر می‌دهد اما اقتصاد زیرزمینی هیچ‌گونه ارتباط معناداری با رشد اقتصادی ندارد. تغییر در حجم اقتصاد زیرزمینی درآمدهای مالیاتی را در جهت عکس تغییر می‌دهد اما در بلندمدت ارتباط معناداری بین اقتصاد پنهان و رشد اقتصادی وجود ندارد.

نماینده مدیرعامل شرکت پینین فارینای ایتالیا به‌عنوان یکی از طرف‌های اصلی قرارداد، پروژه این شرکت در همکاری با ایران‌خودرو را طراحی پل‌تفرم آینده این خودروساز اعلام کرد و گفت: طراحی و توسعه خودروها و موتورهای احتراق داخلی با همکاری دیگر شرکت‌های حاضر در این کنسرسیوم از جمله فعالیت‌ها ما خواهند بود. جینو موزاکو اظهار کرد: استراتژی اصلی ما سبک جدیدی دارد که تنها شامل طراحی یک خودرو نمی‌شود و مباحثی مثل مصرف سوخت، رقابتی‌بودن، ایمنی و محیط زیست را نیز در نظر دارد. وی گفت: تولید خودرو در کلاس‌های مختلف هاج‌بک، سدان، کراس‌اوور و اس‌ی‌وی‌وی روی این پلت‌فرم پیش‌بینی شده است، ضمن اینکه تولید خودروهای هیبریدی و الکتریکی نیز در این کنسرسیوم مدنظر قرار گرفته است.

موزاکو در ادامه، ضمن معرفی شرکت پینین فارینا گفت: شرکت ما یک شرکت طراحی و مهندسی است که محصولاتی مثل فراری از جمله خودروهایی هستند که از سوی این شرکت طراحی می‌شوند.

زیرساخت‌های مطلوب عامل مهم سرمایه‌گذاری دیگر سخنران نشست سازندگان پلت‌فرم جدید ایران‌خودرو، معاون طراحی و توسعه محصول جدید ایران‌خودرو بود. وی گفت: با اجرای پروژه طراحی پلت‌فرم جدید ایران‌خودرو و عرضه محصولات جدید، سهم بازار افزایش یافته و اهداف صادراتی نیز محقق می‌شود.

کامران سپهری با اشاره به رشد اقتصادی ایران در شرایط لغو تحریم‌های بین‌المللی گفت: زیرساخت‌های موجود در ایران نسبت به کشورهای منطقه در شرایط مطلوبی قرار دارد، نیروی انسانی جوان در دسترس با سطح دانش و تخصص مناسب نیز یکی از مزایای سرمایه‌گذاری به‌شمار می‌رود. وی افزود: ایران با جمعیت ۸۴ میلیونی خود تقاضای بالایی برای خودرو در آینده خواهد داشت که این فرصت و مزیتی است که سرمایه‌گذاران به آن توجه دارند. سپهری به میزان بالای فروش خودرو در بازار ایران اشاره کرد و گفت: در سال ۲۰۱۶ با فروش یک‌میلیون و نیم خودرو، رتبه ۱۳ فروش از آن بازار ایران بوده است که پیش‌بینی می‌شود با عرضه محصولات متنوع در آینده این رتبه ارتقا یابد.

نگاه

عوامل گسترش اقتصاد پنهان در اقتصاد

علی قنبری . معاون سابق وزیر کشاورزی

● یکی از عواملی که موجب گسترش اقتصاد زیرزمینی در کشورهای توسعه‌یافته از جمله ایران می‌شود، رقابت‌پذیر نبودن اقتصاد است. در واقع اقتصاد قدرت رقابت‌پذیری را از دست داده و انحصار حرف اول را در اقتصاد می‌زند. همچنین گسترش قاچاق نتیجه نبود رقابت در اقتصاد است که موجب گسترش اقتصاد زیرزمینی است. پول‌شویی نیز یکی دیگر از مسائلی است که موجبات گسترش فعالیت‌های اقتصاد زیرزمینی را فراهم کرده است. به‌هرحال، هرچه اقتصاد توسعه‌یافته‌تر و شفاف‌تر باشد و مبادی رقابت‌پذیری در اقتصاد قوی‌تر باشد، این مسئله و مشکل کمتر خود را نشان می‌دهد. در روند فعالیت‌های اقتصادی در ایران متأسفانه نبود رقابت و عدم شفافیت و مسئله قاچاق، به‌صراحت احساس می‌شود و در سال‌های گذشته بیشتر به سمت گسترش اقتصاد زیرزمینی حرکت کرده‌ایم. دراین‌میان، راهکار این است که بخش خصوصی فعال و رقابت‌پذیری تقویت شود. جلوگیری از قاچاق و گسترش شفافیت در اقتصاد، پرهیز از انحصار و کوچک‌سازی دولت دیگر راه‌حل‌هایی است که می‌تواند از گسترش اقتصاد زیرزمینی جلوگیری کند. در واقع دولت باید ناظر باشد تا یک مداخله‌گر. هرچه اقتصاد زیرزمینی‌تر و قاچاق بیشتر باشد، ناسالمی اقتصاد بیشتر خواهد شد و موجبات انحرافات اقتصاد از مسیر درست و سالم را فراهم می‌کند و رشد اقتصادی لطمه می‌خورد. علاوه‌بر این، تولید ناخالص داخلی و درآمد سرانه ضربه می‌خورد و بی‌عدالتی گسترش می‌یابد مسیر ناسالمی را طی می‌کند. گسترش اقتصاد زیرزمینی در اقتصاد به درجه اقتصاد زیرزمینی، قاچاق و پول‌شویی وابسته است؛ هر چه درصد بیشتری را داشته باشند، گسترش و ابعاد اقتصاد زیرزمینی قطعاً بیشتر خواهد بود.

نشانه‌های توزیع ناعادلانه ثروت

آلبرت بغوزیان . اقتصاددان

● مواردی وجود دارد که به‌طورخودکار جامعه را به‌سمت عدالت اجتماعی و اقتصادی هدایت می‌کند، به‌دلیل اینکه خیلی‌ها به راه‌های سودجویی فکر می‌کنند و با احتکار، اختلاس و فرار مالیاتی می‌خواهند سود ببرند و سهم مالیاتی دولت را نمی‌دهند، چنین شرایطی رخ می‌دهد. با توجه به این موارد باید دید آیا تا کنون حرکتی برای رفع این مشکلات شده است یا خیر؟ آیا یارانه‌ها هدفمند شده‌اند یا خیر؟ پاسخ به این سؤالات ساده است. طرح هدفمندی یارانه‌ها همچنان اجرا می‌شود و هر ماه ۴۵هزار و ۵۰۰ تومان به تمام دهک‌های جامعه، حتی گروه‌های پردرآمد جامعه پرداخت می‌شود. به بیانی دیگر، یارانه‌ها هنوز هدفمند نشده است. فرار مالیاتی مسئله دیگری در گسترش اقتصاد زیرزمینی است. اگر بگیریمند نباشد و جرمی‌ها کم باشد، احتمال گرفتارن فراریان مالیاتی هم کم می‌شود. برای همین هم فرار مالیاتی بیش از پیش افزایش یافته است. این درحالی است که از طریق ورود به حساب‌های بانکی می‌توان فراریان مالیاتی را به‌راحتی شناسایی کرد. همچنین وقتی تورم بالای ۳۰ و ۳۵ درصد باشد و جهش‌های ارزی بالا باشد، سود حاصل از آن به جیب کسانی می‌رود که بازارسازی می‌کنند و دست به احتکار می‌زنند. از ماشین‌های خریداری‌شده و خانه‌های لوکس گرفته تا خرید میوه و سبزی در مبادین میوه و تره‌بار و چانه‌زنی با فروشنده برای خرید اجناس خوب. این‌ها همگی نشانه‌های توزیع ناعادلانه در کشور است. این اختلافات طبقاتی در اروپا هم وجود دارد اما فرار مالیاتی شناسایی و پیگیری می‌شود. حتی در این کشورها سیستم‌های حمایتی و رساندن به حداقل معیشت وجود دارد ضمن اینکه خط فقر هم اعلام می‌شود. وقتی خرید و فروش از طریق دستگاه پوز انجام شود، میزان فروش ثبت می‌شود اما زمانی که فروشنده میزان فروشش را ثبت نمی‌کند راه پول‌شویی باز می‌شود و این افراد زندگی خیلی اشرافی و لوکس را شروع می‌کنند که با ریخت‌پاش‌های آنچنانی همراه است. بنابراین همه این‌ها برای توزیع ناعادلانه درآمد دست‌به‌دست هم می‌دهد.

خبر

ستاد تنظیم بازار درباره قیمت ۳ فراورده لبنی تصمیم می‌گیرد

● دبیر انجمن صنایع لبنی، از تقاضای دامداران برای افزایش نرخ خرید شیر خام توسط کارخانجات خبر داد و گفت: ستاد تنظیم بازار در مورد قیمت سه فراورده لبنی تصمیم می‌گیرد. رضا باقری در گفت‌وگو با مهر، درباره افزایش قیمت نهاده‌های دامی در بازار و اینکه آیا در پی این مسئله، قیمت خرید شیر خام توسط کارخانجات لبنی افزایش خواهد یافت؟ گفت: دامداران چنین تقاضایی داشته‌اند و سازمان حمایت نیز از آنان درخواست ارائه مستندات کرده است.